

dana högtidsmässor, som icke ingå i mässamlingen. En följd härav är, att dessa mässors användning dels inskränkes till alltför få dagar av kyrkoåret, dels helt och hållet förbliva obrukade. För att undvika detta föreslås nu, att kyrkomötet ville förklara, att de på högtidsdagarna tillåtna högtidsmässorna kunna användas även under de till högtidsdagarna anslutna festtiderna. Kyrkomötet godkände initiativet, men betecknande för kyrkans rädsla att i något avseende ingripa i församlingarnas självbestämmningsrätt är den reservation, som fogas till beslutet. »Men då man i en stor del församlingar», heter det i utskotts- betänkandet, »måhända icke särdeles gärna ser, att gudstjänstliturgin blir alltför rik, finge en vidsträcktare rätt att använda högtidsmässan ej lämnas beroende av resp. församlingars prästerskap och klockare- orgelnister, utan borde den inskränkas till de församlingar, i vilka kyrkostämman på förslag av kyrkorådet därtill bifaller. I ingen händelse finge rätten att använda mässor, som ej höra till de av kyrkomötet godkända, vilken rätt för närvarande föreligger på högtidsdagarna, utsträckas till de till dessa anslutna festtiderna».

G. Moliis-Mellberg.

Karl Gustaf Hauffman.

In memoriam.

EJ OVÄNTAT kom dödsbudet, att Du lämnat oss. Men när det förmäldes, att Din levnadsdag var ändad, var det dock, som hade det kommit oförberett. Ej blott Dina närmaste anförvanter, Din stora vänkrets, Dina forna och nuvarande församlingsbor, Dina skyddslingar bland samhällets olycksbarn, utan hela Sveriges kyrkosångsfolk, däribland ej minst Dina mångåriga vänner i K. S. V:s centralkommitté, stå sörjande vid Din öppnade grav. Vi, Dina kamrater i denna kommitté, bringa Dig vårt varma tack för allt vad Du varit för oss, för Din aldrig slocknande hänförelse för vår heliga gärning, för Ditt rastlösa arbete till kyrkosångens fromma, för Dina kraftiga initiativ att föra vår sak framåt, för Dina övertygande, värmande ord vid våra högtider och sammankomster, för Din kloka och framsynta ledning, varunder vi så gärna ställde oss, för Ditt samvetsgranna, redbara väsen och ej minst för det solsken, som Du spridde omkring Dig, även sedan Din sista sjukdom lät oss ana, att Din levnadsbana ej skulle bliva så lång. Allt

detta veta vi var gåvor av Honom, åt vilken Du vigt Ditt liv, gåvor, rika och sköna, som vi av Honom genom Dig fingo delaktiggöras av. Du var nog lycklig att i Ditt livs afton få se den svenska kyrkosångsrörelsen kraftigt spira fram i vårt land, till vars utbredning och fördjupning Du så verksamt bidragit. Du fick besanna, att »vårt arbete i Herren ej är fåfängt», och till detta arbete hör ju ock att i sångens toner förkunna evangelii glada budskap »ad majorem Dei gloriam», varom Du avlade ett så skönt vittnesbörd vid vår sista stora kyrkosångshögtid. Din stämma, vars varma klang så ofta ljudit, då Du vid Herrens altare frambar ditt loffer, eller som eljest i sångens toner ljöd så underbart mäktigt och gripande inför lyssnande åhörarskaror i templet eller i den förtroliga vänkretsen, har nu för alltid tystnat. Din soliga blick, som på en gång lyste och värmd, har nu för alltid slocknat. Ditt varma, deltagande hjärta har nu för alltid upphört att klappa. Vi stå vid Din grift, fyllda av sorg och saknad, men minnet av Din sångargärning är ristat i vårt sällskaps hävder och strålar så skönt och rikt fram genom tider, som stunda, och minnet av Din rikt utrustade personlighet skall hos Dina sångarvänner leva oförgätligt, manande att fortsätta det verk, Du här i tiden lämnat.

F. M. Allard.

Recensioner.

Orgelns byggnad och vård av C. F. Hennerberg, 2:a upplagan. J. A. Lindblads förlag, Uppsala. Pris: häft. 4 kr. Inb. 4: 75.

Första upplagan av denna handbok, som utkom 1912, har sedan någon tid varit utgången ur bokhandeln, och saknaden har varit mycket kännbar, då vi icke äga något annat motsvarande arbete på svenskt språk. Boken kan ej undvaras av någon, som har med kyrkoorgel att göra, och våra organistexaminander, såväl vid det kgl. konservatoriet som i landsorten, stå sig slätt, såvida de inte ha tillgång till svart på vitt i dessa frågor. Det är därför synnerligen glädjande, att en ny upplaga nu utkommit, och tillfredsställelsen ökas, då man vid en jämförelse med den gamla finner, att högst värdefulla och nödvändiga förbättringar och kompletteringar införts. Orgelbyggnadskonsten utvecklas ju ständigt och hastigt — ibland alltför hastigt! — och även med förbigående av alla ofruktbara konstruktionsidéer och lösa hugskott, som under årens lopp sett dagen inom orgelbyggeriet, måste en

redogörelse som denna med nödvändighet svälla ut och ökas i omfång för varje ny upplaga, även om framställningen, såsom här har skett, i möjligaste mån koncentrerats. Några bland de tillägg och fullständiganden, som sålunda gjorts, märkas i artiklarne om fjärrverk — med välbehörlig varning för överskattning av fjärrverkets betydelse —, elektropneumatik, transmissioner, serafonstämmor, »labialtungstämmor», dispositioner m. fl. Även i fråga om illustrationsmaterialet förekomma nyheter. Boken borde ha sin plats på varje organists bokhylla, liksom den också borde finnas i varje kyrkoarkiv som en handledning i orgelverkets rätta skötsel och vård. O. O.

Svenska Kyrkomusici, Biografisk uppslagsbok 1928, utgiven av *Helge Olsén*, under redaktionell medverkan av professor Otto Olsson, Stockholm, Helge Olséns förlag.

Biografiska uppslagsböcker synas alltid hava haft en god marknad. Tid efter annan uppstå nya matriklar, som